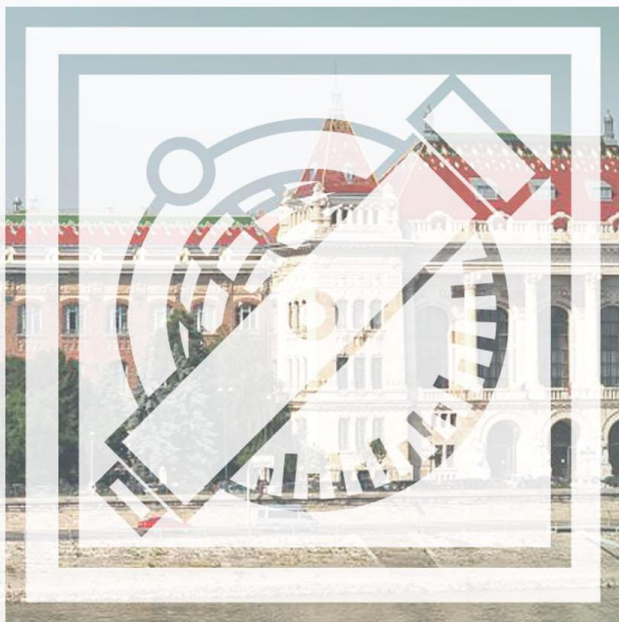

TÉRKÉPEKTŐL A TÉRADAT INFRASTRUKTÚRÁIG

A geodézia szerepe a modern társadalomban

Rózsa Szabolcs

2026. október 8.

BME

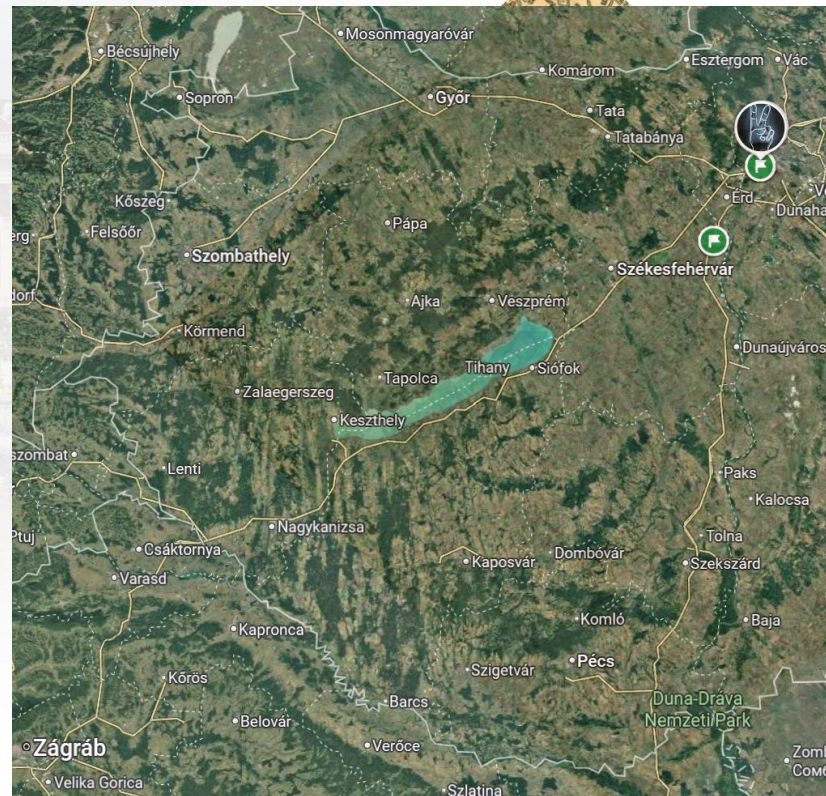
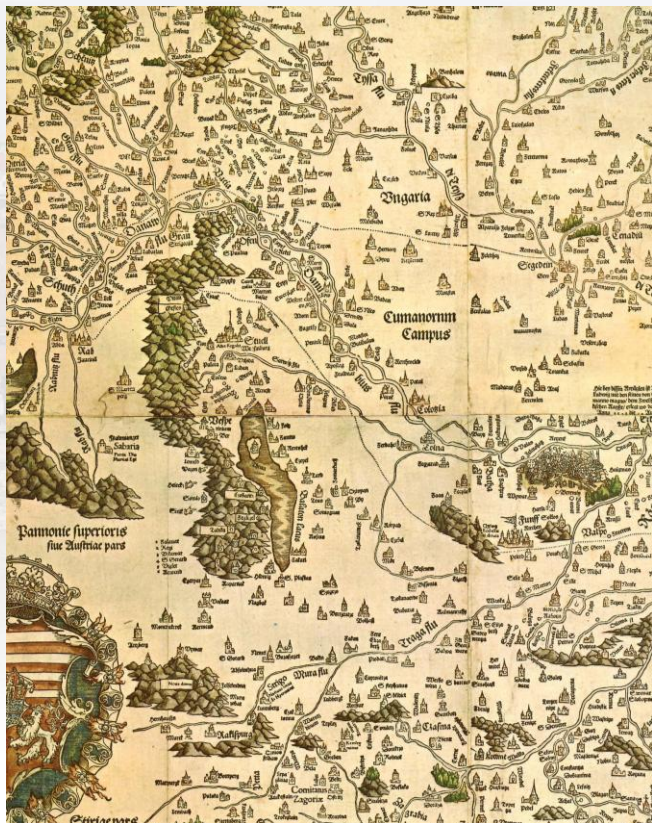

ÉPÍTŐMÉRNÖKI
KAR

ÁLTALÁNOS- ÉS FELSŐGEODÉZIA
TANSZÉK

KI GÉPEN SZÁLL FÖLÉBE, ANNAK TÉRKÉP E TÁJ

MÉRFOÖLDKÖVEK A TÉRADATOK FEJLŐDÉSÉBEN

1963. Az első térinformatikai rendszer megalkotása (CGIS: Canada Geographic Information System)

1972. Az első Landsat műhold pályáraállítása

1972. A FÖMI-ben megalakul a Gépi Adatfeldolgozó Központ

1973. A digitális Centrális-ingatlannyilvántartási rendszer elindítása a FÖMI-ben (Tulajdoni lapok I. oldala)

1978. Az első GPS műhold pályáraállítása (teljes konstelláció: 1994)

1980. Az első távérzékelési MI alkalmazások multispektrális adatok osztályozására

1982. Kiadják az ARC/INFO-t, megkezdődik a GRASS fejlesztése

1988. Elkészült a KDIR (Komplex Decentrális Ingatlannyilvántartási rendszer) rendszerterve

1989. A TU Delft szabadalmaztatja a Philips CARIN rendszer és a GPS szenzorfüzűjét

1990. Az első autós navigációs rendszer (Mazda Eunos Cosmo)

MÉRFOÖLDKÖVEK A TÉRADATOK FEJLŐDÉSÉBEN

- 1963.** Az első térinformatikai rendszer megalkotása (CGIS: Canada Geographic Information System)
- 1972.** Az első Landsat műhold pályáraállítása
- 1972.** A FÖMI-ben megalakul a Gépi Adatfeldolgozó Központ
- 1973.** A digitális Centrális-ingatlannyilvántartási rendszer elindítása a FÖMI-ben (Tulajdoni lapok I. oldala)
- 1978.** Az első GPS műhold pályáraállítása (teljes konstelláció: 1994)
- 1980.** Az első távérzékelési MI alkalmazások multispektrális adatok osztályozására
- 1982.** Kiadják az ARC/INFO-t, megkezdődik a GRASS fejlesztése
- 1988. Elkészült a KDIR (Komplex Decentrális Ingatlannyilvántartási rendszer) rendszerterve
- 1989.** A TU Delft szabadalmaztatja a Philips CARIN rendszer és a GPS szenzorfüzóját
- 1990.** Az első autós navigációs rendszer (Mazda Eunos Cosmo)
- 1994.** A teljes GPS konstelláció kiépül
- 1994.** Az első európai GPS alapú autós navigációs rendszer (Philips Carin – BMW M7)
- 1996.** Magyarországon készül a DAT szabvány

A HELYMEGHATÁROZÁS MINDENKIÉ

1999. Az első mobiltelefon beépített GPS-szel

2000. GPS SA kikapcsolása

2001-2004. Earth Viewer 3D (Keyhole Inc.)

2004. Web 2.0 – a közösségi web megszületése

2005. A Google Maps és a Google Earth szolgáltatás elindítása

2007. Az első iPhone piacra dobása Google Maps integrációval

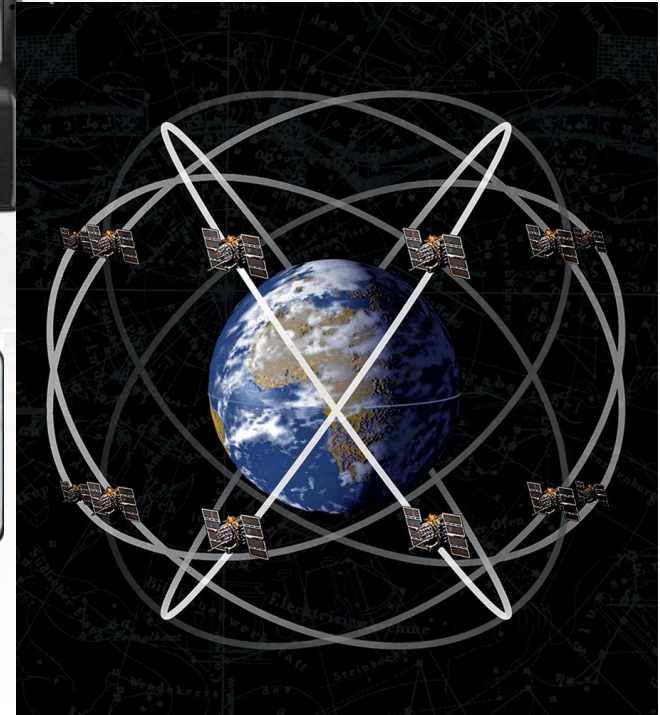
2008. Az első Androidos okostelefon piacra dobása

2008. A Landsat képek nyílt hozzáférése

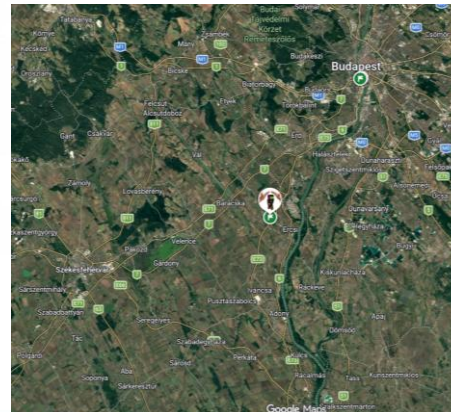
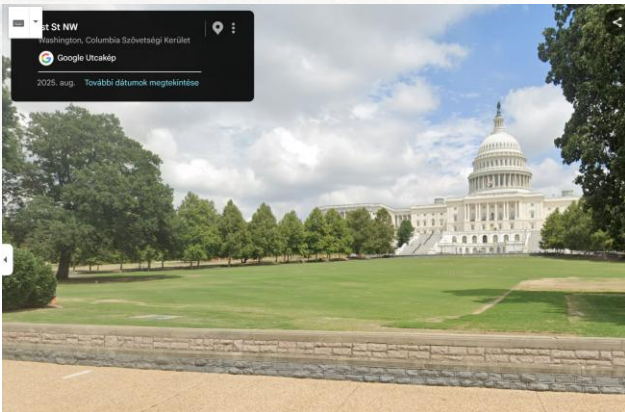
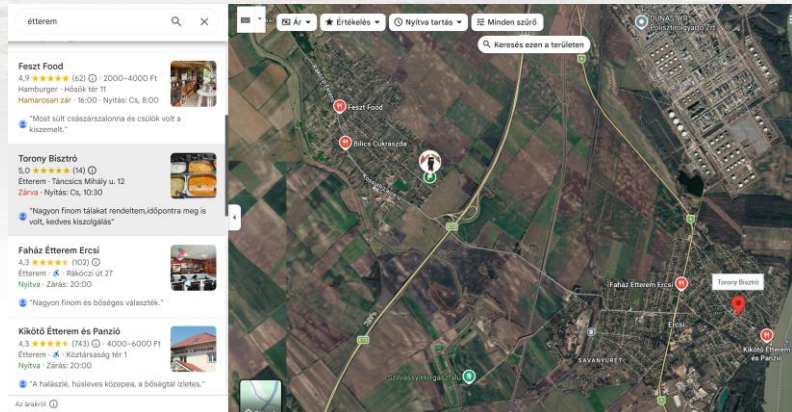
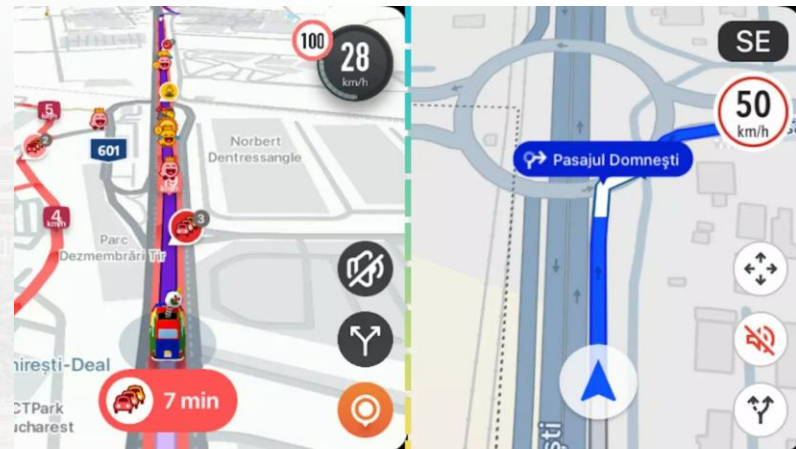
2009. Az Egységes digitális ingatlan-nyilvántartás megvalósítása (DATR)

2010. A Google Earth Engine szolgáltatás elindítása

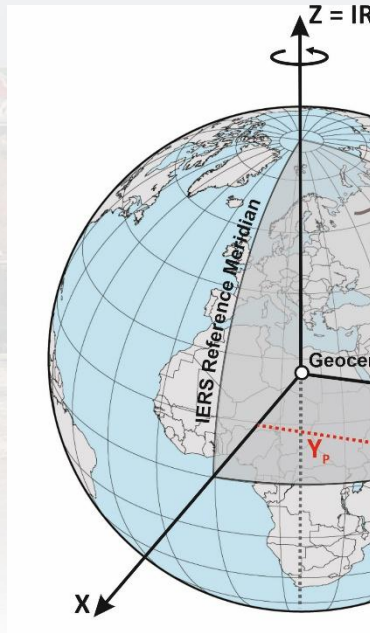
2018. OPEN Government Data Act (USA)

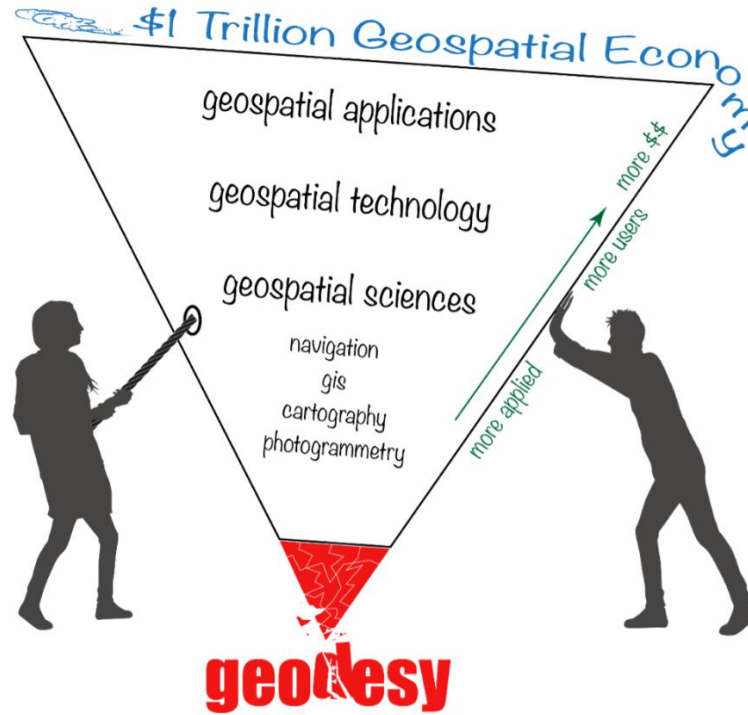
(TÉR)INFORMÁCIÓ ALAPÚ TÁRSADALOM

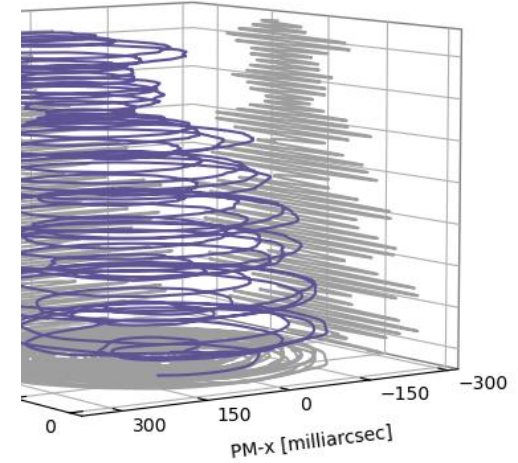
MITŐL LESZ AZ ADAT TÉRADAT?

The inverted geospatial pyramid

The entire geospatial economy is supported by geodesy!

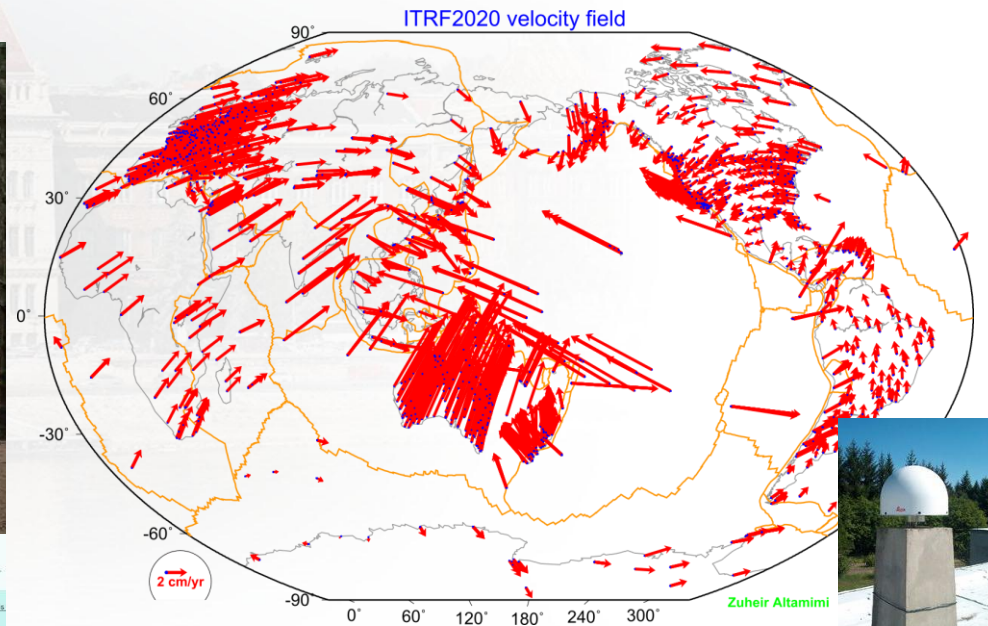
zgás (1975-2026)

l" → 12m

TÉRADATOK EGY VÁLTOZÓ BOLYGÓN

Christchurch (NZ)
földrengés
elmozdulások

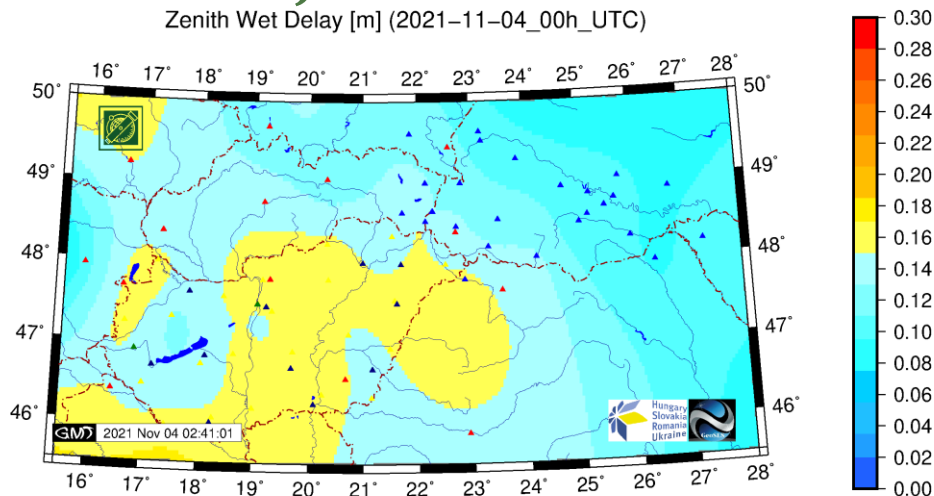
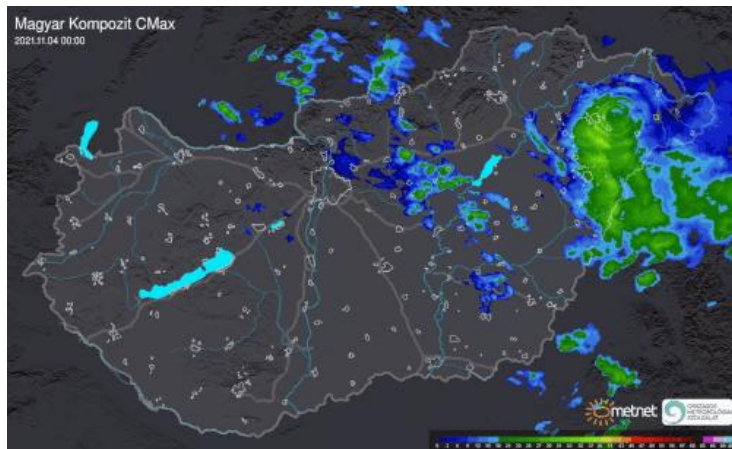

TÉRADATOK EGY VÁLTOZÓ BOLYGÓN

LÉGKÖRI TÁVÉRZÉKELEÉS – EGY JÓ PÉLDA

Zenith Wet Delay [m] (2021-11-04_00h_UTC)

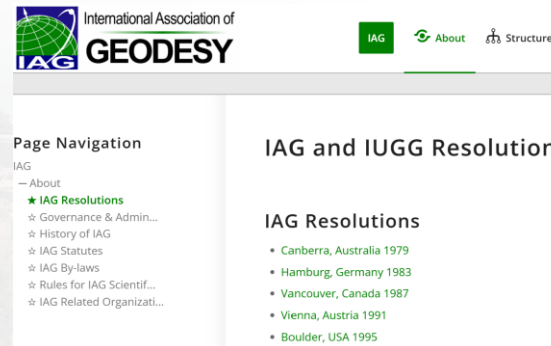
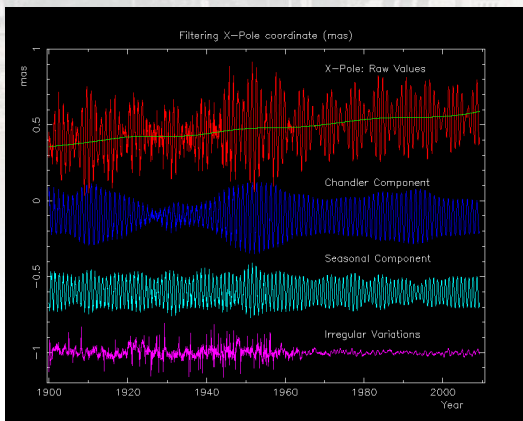
A GEODÉZIA A TÉRADAT IDEGRENDSZER GERINCE

Megteremti azt a közös platformot, amely lehetővé teszi a különböző forrásokból származó téradatak együttes felhasználását, elemzését.

A geodéziai infrastruktúra egy kulcsinfrastruktúra (enabler)

A GEODÉZIAI INFRASTRUKTÚRA

International Association of
GEODESY

IAG About Structure

Page Navigation

IAG

- About
- ★ **IAG Resolutions**
- ☆ Governance & Admin...
- ☆ History of IAG
- ☆ IAG Statutes
- ☆ IAG By-laws
- ☆ Rules for IAG Scientif...
- ☆ IAG Related Organizati...

IAG and IUGG Resolution

IAG Resolutions

- Canberra, Australia 1979
- Hamburg, Germany 1983
- Vancouver, Canada 1987
- Vienna, Austria 1991
- Boulder, USA 1995

IAG GGOS

Reference Frames

Height Reference Frame

Celestial Reference Frame

Gravity Reference Frame

Terrestrial Reference Frame

Geometry

Surface Deformation Models

Ocean Topography Models

Sea Level Change

Distortion Models

Location Positions & Variations

Tide Gauge Records

Sea Surface Heights

Gravity Field

Global Gravity Field - Models

Gravity Field - Temporal Variations

Ice Sheets & Glaciers - Variations

Height Systems

Positioning & Applications

Thermospheric Neutral Atmosphere

Atmospheric Products

GNSS Satellite Orbits and Clocks

Önkéntes alapon szerveződő közösségek által létrehozott termékek
Hogyan lesz ez fenntartható?

GGOS
Global Geodetic
Observing System

Forrás: www.ggos.org

GEODÉZIAI ADATOK ÉS ADATKÖZPONTOK

ÚTBAN A TÉRBEN TUDATOS TÁRSADALOM FELÉ

- a téradatak széleskörű használata ma már valós társadalmi igény
- széleskörű adatgyűjtési lehetőségek
- Big Data, MI
- valós idejű térbeli döntéshozatal

Kihívások:

- látszat <> valóság
- nyitottság <> kontroll, finanszírozhatóság
- „hatékonyság” <> minőség, felelősség
- szabványosítás, szabályozás

ÖSSZEGEZVE

Az elmúlt évtizedekben a geodézia szerepe nagymértékben megváltozott, a felmérés/térképezési terület mellett számos kritikus infrastruktúra működéséhez szükséges kompetencia.

A technológiai fejlődés demokratizálta a helymeghatározás és a térképezés „monopóliumát”. $\leftrightarrow$ egyre finomabb modellek, amelyek kezelése mélyebb szaktudást igényel

Láthatatlan infrastruktúra $\rightarrow$ fenntarthatósági kihívás $\rightarrow$ szabályozás, kormányzás, ismeretterjesztés

Köszönöm a figyelmet!

BME

ÉPÍTŐMÉRNÖKI
KAR

ÁLTALÁNOS- ÉS FELSŐGEODÉZIA
TANSZÉK